

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНА ДОВІДКА

за результатами вивчення Державною службою якості освіти України організації та проведення закладами освіти вступної кампанії в 2023 році (вища та фахова передвища освіта)

Державна служба якості освіти України (далі – Служба) у 2023 році здійснила вивчення організації та проведення вступної кампанії закладами освіти та їхніми відокремленими структурними підрозділами (далі – заклад освіти) з урахуванням умов дії на території України воєнного стану.

Основна мета проведення Службою вивчення – з'ясування стану підготовленості, якості роботи приймальних комісій закладів освіти та попередження порушень під час проведення вступної кампанії, зокрема виявлення проблем, у тому числі ідентифікація конкретних проблем та недоліків в організації та проведенні вступної кампанії, а також розроблення рекомендацій щодо покращення процесу вступу у майбутньому.

При вивченні перебігу вступної кампанії в 2023 році основну увагу було зосереджено на таких основних напрямках:

актуальність внесення до Єдиної державної електронної бази з питань освіти (далі – ЄДЕБО) Правил прийому закладами освіти, які здійснюють набір в 2023 році;

змістовність Правил прийому до закладів освіти;

окремі питання оприлюднення інформації на сайтах закладів освіти;

аналіз роботи гарячої телефонної лінії Служби та розгляд окремих кейсів;

вивчення задоволеності вступників організацією, доступністю та якістю проведення вступної кампанії, а також виявлення проблем, що виникали під час вступу (за результатами онлайн-анкетування, проведеного серед осіб, зарахованих на навчання у 2023 році).

При проведенні вивчення вступної кампанії у 2023 році Службою застосовано узагальнений підхід до всіх закладів освіти, у тому числі до відокремлених структурних підрозділів, які мають в ЄДЕБО окремий обліковий запис.

Під час проведення вивчення основний акцент Службою зроблено на сферу освіти, за якою заклади освіти оголошували набір на навчання (фахова передвища та вища освіта), керувалися положеннями Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2023 році (далі – Порядок ВО), затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 15 березня 2023 року № 276, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 28 березня 2023 р. за № 519/39575 та Порядку прийому на навчання до закладів фахової передвищої освіти в 2023 році (далі – Порядок ФПВО), затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 15.03.2023 № 277, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 28 березня 2023 р. за № 518/39574.

На підставі даних, які містяться в ЄДЕБО, щодо наявності правил прийому, конкурсних пропозицій, відомостей про приймальні комісії тощо, в 2023 році оголосили набір на навчання для здобуття вищої та/або фахової

передвищої освіти **1070 закладів освіти** (з яких 626 є базовими), що на **7% менше**, порівняно з 2022 роком.

Наведені показники зменшення кількості закладів освіти, які оголошували набір на навчання в 2023 році обумовлені здебільшого процесами реорганізації (об'єднання) закладів освіти, які ще у попередньому році документально розпочали такі процедури.

Заклади освіти, які оголошували набір на навчання у 2023 році (за формою власності)	Всього		Базові заклади освіти		Відокремлені структурні підрозділи	
	ЗВО	ЗФПО	ЗВО	ЗФПО	ЗВО	ЗФПО
Державної форми власності	226	407	189	132	37	275
Комунальної форми власності	34	157	34	147	-	10
Приватної форми власності	153	93	96	28	57	65
Разом	1070		319	307	94	350

Службою було приділено окрему увагу питанню аналізу закладів освіти, які мають ліцензії у сфері вищої та фахової передвищої освіти, і одночасно оголошували набір на навчання за цими сферами у 2023 році. За перевіреною інформацією про наявність ліцензії та внесені до ЄДЕБО конкурсні пропозиції встановлено **88 закладів освіти** зі «змішаним набором», що на 46 закладів освіти менше, ніж у 2022 році.

Заклади освіти, які оголошували набір на навчання у 2023 році (за визначеною сферою освіти)	Всього	Базові заклади освіти	Відокремлені структурні підрозділи
Вища освіта (виключно)	346	273	73
Фахова передвища освіта (виключно)	636	300	336
«Змішаний набір» (фахова передвища та вища освіта)	88	53	35
Разом	1070	625	443

Окремо варто зазначити, що загалом серед **818** закладів освіти, які оголошували набір у сфері фахової передвищої освіти, **93** мають статус закладу професійної (професійно-технічної) освіти (майже всі ці заклади освіти оголошували набір на навчання для здобуття освітньо-професійного

ступеня фахового молодшого бакалавра на основі ступеня кваліфікованого робітника) та **656** мають статус закладу фахової передвищої освіти.

Результати аналізу основних показників, зокрема кількості закладів фахової передвищої та вищої освіти, які в 2023 році оголошували набір на навчання, дозволяють говорити про збереження абсолютною більшістю суб'єктів господарювання позицій на ринку освітніх послуг, а також стабільне, з урахуванням результатів вивчення потреб потенційних вступників, оголошення прийому на навчання, незважаючи на складні умови воєнного стану в країні.

1. Актуальність внесення до ЄДЕБО Правил прийому закладами освіти.

В умовах воєнного стану заклади освіти, як і в попередній період вступної кампанії, оперативно забезпечували відповідні процедури задля ефективної організації цьогорічної вступної кампанії.

З огляду на зміни, внесені Законами України № 2157-IX «Про внесення змін до деяких законів України у сфері освіти», № 2925-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо державної підсумкової атестації та вступної кампанії 2023 року», прийом на навчання для здобуття ступеня молодшого бакалавра, бакалавра та магістра та прийом на навчання до закладів фахової передвищої освіти у 2022, 2023 роках здійснювався в особливому порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки – Міністерством освіти і науки України.

Зважаючи на те, що Порядки прийому на навчання до закладів фахової передвищої та вищої освіти в 2023 році набрали чинності 31.03.2023, а зміни до них були внесені згідно з наказом Міністерства освіти і науки від 06.06.2023 № 682 (зі змінами, внесеними наказом МОН від 27.06.2023 № 786) (набрання чинності 05.07.2023), заклади освіти були зобов'язані в найкоротші строки після цих дат оприлюднити (оновити) на офіційних веб-сайтах власні Правила прийому, розроблені відповідно до згаданих Порядків, а також завантажити їх до ЄДЕБО, де вони після цього автоматично відображаються в розділі «Вступна кампанія» Реєстру суб'єктів освітньої діяльності.

Так, відповідно до пункту 1 розділу XV Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2023 році, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 15 березня 2023 року № 276, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 28 березня 2023 року за № 519/39575 правила прийому в 2023 році вносяться до ЄДЕБО впродовж місяця після набрання чинності Порядком прийому (офіційно опублікований в Офіційному віснику України 2023 № 32 та набув чинності 31.03.2023). Таким чином, Правила прийому мали бути внесені в ЄДЕБО до **01 травня 2023 року**.

З огляду на те, що можливість внесення закладами освіти до ЄДЕБО Правил прийому (а також конкурсних пропозицій) з'явилась лише з 08 травня 2023 року (відповідну інформацію було розміщено у розділі «Новини ЄДЕБО» 08.05.2023), Міністерством освіти і науки було погоджено продовження строку внесення Правил прийому до ЄДЕБО до **01 червня 2023 року** (лист МОН від 10.05.2023 № 1/6643-23).

На підставі відомостей з ЄДЕБО станом на 22.09.2023 Службою здійснено аналіз даних на предмет вчасного внесення (оновлення) закладами освіти інформації про затверджені Правила прийому відповідно до чинних Порядків.

За результатами аналізу з'ясовано, що закладами вищої та фахової передвищої освіти, які у 2023 році оголошували набір на навчання, було забезпечено внесення до ЄДЕБО власних правил прийому (перше завантаження) у строк від 07.05.2023 до 21.08.2023 рок, з них:

завантажили до ЄДЕБО правила прийому без порушення термінів (07.05-01.06.2023) – 1047 закладів (97,9 %), у тому числі 427 закладів вищої та фахової передвищої освіти (40 %) внесли інформацію 07 та 08 травня;

завантажили до ЄДЕБО правила прийому з порушенням термінів (після 01.06.2023) – 23 заклади вищої та фахової передвищої освіти (2,1 %), з них 22 заклади – у період з 02.06.2023 до 23.06.2023, 1 заклад вищої освіти – 21.08.2023.

Варто зауважити, що більшістю закладів вищої та фахової передвищої освіти власні правила прийому на офіційних веб-сайтах були оприлюднені відповідно до вимог – впродовж місяця після набрання чинності Порядком прийому (до 01.05.2023).

Щодо питання внесення змін до Правил прийому у 2023 році, зумовлених змінами до Порядків прийому (наказ МОН від 06.06.2023 № 682 (зі змінами, внесеними наказом МОН від 27.06.2023 № 786), набрання чинності 05.07.2023) та, відповідно, оновлення їх в ЄДЕБО, з'ясовано:

майже кожним другим закладом вищої та фахової передвищої освіти (498 суб'єктів господарювання, 46,5 %) після внесення змін до Порядків прийому власні Правила прийому в ЄДЕБО не оновлювались (взагалі не оновлювались після першого завантаження до ЄДЕБО або частково оновлювались до офіційної публікації Порядків прийому зі змінами);

477 закладів вищої та фахової передвищої освіти (44,6 %) було забезпечено внесення змін до власних Правил прийому та оновлення їх в ЄДЕБО у відповідні терміни;

95 закладів освіти (8,9 %) внесення змін до власних Правил прийому та оновлення їх в ЄДЕБО було здійснено у пізніші терміни (після 5 серпня).

Варто зауважити, що внесення рядом закладів додаткових змін до Правил прийому у серпні та вересні 2023 року і, відповідно, оновлення їх у ЄДЕБО та на офіційних веб-сайтах було зумовлено, зокрема, необхідністю забезпечення додаткового набору на навчання до цих закладів.

Також варто наголосити, що серед закладів вищої та фахової передвищої освіти, які у 2023 році оголошували набір на навчання, не встановлено таких, якими взагалі не було внесено інформацію про правила прийому до ЄДЕБО.

Додатково Службою проаналізовано заклади освіти, які мають статус «наукових установ/інститутів» та мають ліцензію виключно за третім (освітньо-науковим) ступенем вищої освіти. В ЄДЕБО наявна інформація про 188 таких наукових установ. Однак, серед цих установ лише 57 закладів (як і в попередній період вступної кампанії) завантажили інформацію про Правила прийому до ЄДЕБО. Разом із тим з'ясовано, що усі згадані наукові установи не змінювали відповідну інформацію про Правила прийому у ЄДЕБО та не оновлювали їх відповідно до чинного Порядку прийому. Служба звертає увагу, що такий підхід до виконання вимог законодавства щодо організації вступної кампанії закладів освіти, які здійснюють підготовку виключно за рівнем доктора філософії, має системний характер. Така ситуація потребує детального аналізу та вивчення діяльності цих суб'єктів господарювання під час вступних кампаній наступних років.

Отже, за результатами аналізу стану внесення до ЄДЕБО Правил прийому закладами освіти, відзначимо, що, незважаючи на виявлені поодинокі випадки порушення Порядку вступу (з урахуванням непередбачуваних обставин, обумовлених воєнним станом), переважною більшістю закладів освіти було вчасно внесено інформацію в ЄДЕБО про чинні правила прийому та зміни до них.

2. Питання змістовності Правил прийому до закладів освіти.

З урахуванням проведення закладами освіти вступної кампанії 2023 року Службою приділено увагу питанню змістовності Правил прийому до закладів освіти.

Завдяки наданій інформації від вступників, яка надходила у вигляді консультаційних питань на телефони гарячої лінії Служби під час вступної кампанії 2023 року було здійснено детальний аналіз змісту Правил прийому на навчання для здобуття вищої освіти 48 закладів освіти, Правил прийому до 56 закладів фахової передвищої освіти.

Виявлено наступні основні недоліки в змісті Правил прийому до закладів освіти:

- ✓ відсутня інформація про наявність та терміни дії акредитації освітніх програм (спеціальностей);
- ✓ відсутня інформація про перелік конкурсних пропозицій закладу освіти для прийому на старші курси (або зі скороченим терміном навчання) та інформація про виділений ліцензований обсяг для цих конкурсних пропозицій;
- ✓ відсутня інформація щодо Програм індивідуальних усних співбесід;

- ✓ відсутній порядок та форми проведення творчих конкурсів, спосіб та місце оприлюднення їх результатів.

Здебільшого закладами освіти невідкладно виправлялися виявлені недоліки. Однак, декілька років поспіль основні недоліки виявляються систематично.

З огляду на викладене, зауважимо, що питання формування змісту Правил прийому потребує, як і в попередні роки, додаткової уваги, зважаючи на необхідність застосування закладами освіти окремих положень відповідно до визначених Порядків прийому.

3. Окремі питання оприлюднення інформації на офіційних веб-сайтах закладів освіти під час вступної кампанії.

Значним питанням вивчення став аналіз інформації на офіційних веб-сайтах **285 закладів фахової передвищої освіти та 284 закладів вищої освіти** (у тому числі закладів освіти приватної форми власності) щодо оприлюднення інформації про розроблені програми творчих конкурсів, форми їх проведення, розкладів проведення та результатів оцінювання, оприлюднення затверджених Програм індивідуальних усних співбесід та інформації про рекомендації до зарахування (коригування списків рекомендованих) в актуальному стані.

За результатами вивчення інформації, яка була оприлюднена закладами освіти, позитивною рисою слід відмітити наявність в програмах творчих конкурсів та в самих Правилах прийому детальної інформації щодо способів комунікації з консультаційних питань проведення творчих конкурсів. Однак, Службою виявлено **244 (42,9 %) заклади освіти, які на своїх веб-сайтах не оприлюднили вчасно Програми творчих конкурсів, розклад проведення, результати.**

Під час перебігу вступної кампанії 2023 року проаналізовано наявність Програм індивідуальних усних співбесід. Станом на 22.09.2022 Службою проаналізовано сайти 285 закладів фахової передвищої освіти та 284 закладів вищої освіти щодо наявності Програм індивідуальних усних співбесід для вступників на основі повної загальної середньої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра, освітнього ступеня молодшого бакалавра та освітнього ступеня магістра. За результатами аналізу інформації Службою встановлено, що **151 (26,5 %) заклади освіти не оприлюднили на офіційних сайтах затверджених Програм індивідуальних усних співбесід.**

Службою здійснено також аналіз наявності інформації щодо вчасного оприлюднення списків рекомендованих до зарахування (зокрема, за кошти фізичних та/або юридичних осіб) на офіційних веб-сайтах 285 закладів фахової передвищої освіти та 284 закладів вищої освіти. Більшістю закладами освіти вчасно були оприлюднені «перші» списки рекомендованих до

зарахування. Однак, Службою встановлено, що **113 (19,9 %)** з зазначених закладів освіти не підтримували інформацію про рекомендації до зарахування (коригування списків рекомендованих) в актуальному стані.

Враховуючи, що цього року вступна кампанія по строках перетинається із початком освітнього процесу, такий фактор може бути обумовлений навантаженням для представників Приймальних комісій закладів освіти. Проте, це не позбавляє відповідальності керівників закладів освіти за достовірність та актуальність інформації про перебіг вступної кампанії.

Враховуючи вищезазначене, рекомендуємо закладам освіти при організації вступних кампаній наступних років приділити окрему увагу питанню відкритості і прозорості діяльності Приймальних комісій закладів освіти задля повноцінного та об'єктивного представлення інформації для потенційних вступників на офіційних веб-сайтах.

4. Аналіз роботи гарячої телефонної лінії Служби під час перебігу вступної кампанії 2023 року.

На період вступної кампанії 2023 року в межах роботи консультативної гарячої лінії Службою було прийнято близько 500 дзвінків. Крім того, Службою було опрацьовано 104 звернення, які надходили на визначену електронну адресу з питань дотримання закладами освіти вимог законодавства щодо прийому на навчання.

В умовах, які ускладнені воєнним станом, простежується відповідальна робота Приймальних комісій закладів освіти. У разі виникнення питань, які набували масового характеру, оперативна співпраця Служби з Міністерством освіти і науки України, Технічним адміністратором ЄДЕБО ДП «Інфоресурс», Українським центром оцінювання якості освіти дозволила уникнути значних ускладнень щодо забезпечення доступу всіх вступників до здобуття вищої та фахової передвищої освіти.

Однак, є питання, які найчастіше порушувалися під час перебігу вступної кампанії 2023 року:

зобов'язання вступників надати оригінал документа про раніше здобуту освіти (попри наявність відомостей в Реєстрі документів про освіту) або результати національного мультипредметного тесту в паперовому вигляді, як показник виконання вимог до зарахування;

невчасне оприлюднення на вебсайті закладів вищої освіти результатів фахового вступного випробування для здобуття освітнього ступеня магістр;

відсутність інформації на окремих веб-сайтах Програм індивідуальних усних співбесід для вступників, Програм творчих конкурсів.

Під час здійснення вивчення організації та проведення закладами освіти вступної кампанії 2023 року Службою здійснювались заходи щодо усунення закладами освіти виявлених недоліків.

Окремі питання вступу до закладів фахової передвищої та вищої освіти (кейс гарячої лінії)

Одним із документів, необхідних для вступу на навчання, є документ, що посвідчує особу. У більшості випадків це паспорт громадянина України з безконтактним електронним носієм (у формі картки). Окрім того, документ, що посвідчує особу, необхідний для замовлення документів про освіту.

Частиною другою статті 21 Закону України «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус» встановлено обов'язок кожного громадянина України, який досяг 14-річного віку, отримати паспорт.

Також згідно з Порядком оформлення, видачі, обміну, пересилання, вилучення, повернення державі, визнання недійсним та знищення паспорта громадянина України, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 25 березня 2015 р. № 302, кожен громадянин України, який досяг 14-річного віку, зобов'язаний отримати паспорт.

Паспорт громадянина України з безконтактним електронним носієм (ID-картка) оформляється:

особам, які не досягли 18 річного віку, – на 4 роки;

особам, які досягли 18 річного віку, – на кожні 10 років.

Паспорт, який оформлюється вперше, видається не пізніше ніж через 20 робочих днів з дня оформлення заяви-анкети для його отримання. У разі закінчення строку дії паспорта документи для його обміну можуть бути подані протягом одного місяця до дати закінчення строку його дії.

Разом із тим, в умовах воєнного стану виникають ситуації, коли особа не має паспорта взагалі, або не має можливості вчасно його оновити (отримати).

Досвід вступних кампаній минулих років показує, що прострочений паспорт може ускладнювати створення електронного кабінету вступника. Найчастіше з цим стикалися випускники коледжів, які не склали НМТ (ЗНО) та вступали за результатами співбесіди.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 21.10.2022 № 1202 визначено, що паспорти громадян України у формі картки, строк дії яких закінчився за 30 днів до 24 лютого 2022 року та після 24 лютого 2022 року, та паспорти громадянина України зразка 1994 року, до яких не вклеєно фотокартку особи у разі досягнення 25- чи 45-річного віку, строк вклеювання до яких настав за 30 днів до 24 лютого 2022 року та після 24 лютого 2022 року, є документами, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України та підлягають обміну або вклеюванню нових фотокарток відповідно до досягнутого віку протягом 30 календарних днів з дня припинення чи скасування воєнного стану.

Особи ж, які не досягли на момент вступу 14-річного віку, а також ті, які з різних причин не мають ID-паспорта, можуть вступати до закладів освіти, пред'явивши три документи, зокрема, свідоцтво про народження.

Зокрема, у 2021 році Міністерство освіти і науки України направило лист-роз'яснення керівникам закладів вищої та фахової передвищої освіти з інформацією щодо вступу до закладів освіти осіб, які є громадянами України, але через свої релігійні переконання відмовляються від отримання паспорта громадянина України з безконтактним електронним носієм у формі ID-картки та проходять судову процедуру для отримання паспорта громадянина України у формі книжечки.

З метою врегулювання питання вступу такої категорії дітей до закладів фахової передвищої та вищої освіти між МОН та Державною міграційною службою України було досягнуто згоди щодо можливості прийому у таких осіб свідоцтва про народження та листа територіального підрозділу ДМС з інформацією про належність особи до громадянства України, що надається особі у відповідь на її звернення.

Отже, для вступу громадяни, які відмовились отримувати паспорт у формі ID-картки, подають особисто:

- свідоцтво про народження;
- лист територіального підрозділу Державної міграційної служби з інформацією про належність особи до громадянства України;
- заяву на ім'я керівника закладу освіти.

Також серед вступників та здобувачів освіти є особи, які звернулись із заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, і не має документа, що посвідчує особу, – про таку категорію осіб вноситься інформація, зазначена в довідці про звернення за захистом в Україні.

За даними Єдиної державної електронної бази з питань освіти (ЄДЕБО) станом на 01.10.2023 у закладах вищої та фахової передвищої освіти навчаються **1 534 955 осіб**, з них: фахових молодших бакалаврів – 371 217 осіб, бакалаврів – 779 616 та магістрів – 379 805.

Також за даними ЄДЕБО з'ясовано інформацію про кількість здобувачів вищої та фахової передвищої освіти, що навчаються у закладах освіти (станом на початок жовтня 2023 року) та у яких в картках фізичних осіб відсутня інформація про документ (один з документів), що посвідчує особу, передбачений Законом України «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство, посвідчують особу чи її спеціальний статус» або наявна інформація про свідоцтво про народження:

Категорія закладу освіти	Кількість здобувачів (фаховий молодший бакалавр)	Кількість здобувачів (бакалавр)	Кількість здобувачів (магістр)	Всього
Заклад вищої освіти	5211	329202	26007	360420
Заклад фахової передвищої освіти	61279	1759		63038
Загальний підсумок	66490	330961	26007	423458
Частка від загальної кількості здобувачів	17,9 %	42,5 %	6,8 %	27,6 %

Отже, серед зазначених осіб є такі:

яким на момент вступу не виповнилось 14 років;

які є громадянами України, але через свої релігійні переконання відмовляються від отримання паспорта громадянина України з безконтактним електронним носієм у формі ID-картки та проходять судову процедуру для отримання паспорта громадянина України у формі книжечки в 16-річному віці;

які досягли 18 річного віку та строк дії паспорта яких закінчився;

які звернулись із заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, і не мають документа, що посвідчує особу;

інші (особи, які втратили та оперативно не відновили свій документ, що посвідчує особу, або не мають змоги його отримати, зокрема внутрішньо переміщені особи або ті, які перебувають на особливо небезпечних та тимчасово окупованих територіях).

Зазначимо, що Міністерством освіти у науки, а також ДП «Інфоресурс» постійно здійснюється комплекс заходів задля вирішення окреслених питань та попередження проблем, пов'язаних із зарахуванням осіб згаданих категорій на навчання, а також замовленням для них в подальшому документів про освіту.

Загалом, з урахуванням функціонування закладів освіти в умовах війни, а також зважаючи на істотне зменшення частоти звернень громадян на гарячу лінію Служби з питань вступу (104 звернення у 2023 році, порівняно із 188 у 2022), вважаємо, що організація та проведення закладами фахової передвищої та вищої освіти вступної кампанії у 2023 році відбулися на належному рівні.

5. Результати опитування, проведеного серед осіб, зарахованих на навчання до закладів фахової передвищої та вищої освіти у 2023 році

Службою протягом 2022-2023 років було організовано та проведено 10 моніторингових досліджень у сферах фахової передвищої та вищої освіти шляхом здійснення онлайн-опитувань та кабінетних досліджень із залученням більш як 50 тисяч респондентів із понад 250 закладів освіти. Вивчались базові аспекти організації освітнього процесу у закладах освіти в умовах воєнного стану – якість, безпека та ресурси.

Інформаційно-аналітичні матеріали за результатами усіх досліджень оприлюднені на [офіційному сайті Служби](#) та надіслані для інформування Міністерству освіти і науки України, а також іншим заінтересованим сторонам, що провадять діяльність, спрямовану на підтримку української освіти у воєнний період.

Відповідно до Плану роботи Служби на 2023 рік, протягом поточного року шляхом онлайн-опитувань здобувачів освіти та викладачів закладів фахової передвищої та вищої освіти України проводиться **щоквартальний**

моніторинг з актуальних питань організації освітнього процесу та якості освіти в умовах воєнного стану.

У березні 2023 року проведене [перше](#), а у червні – [друге квартальне онлайн-анкетування](#) зі згаданих питань. Наприкінці вересня 2023 року організовано **третє квартальне онлайн-анкетування** здобувачів освіти та викладачів закладів вищої та фахової передвищої освіти України, в рамках якого було передбачено додатковий блок запитань для респондентів із числа здобувачів, які цього річ розпочали навчання (вступників 2023 року), а також тих, хто поновився до закладів фахової передвищої та вищої освіти у період вступної кампанії 2023 року.

Методика опитування. Опитування проводилось методом онлайн-анкетування. Анкети, представлені для цільової групи (осіб, зарахованих на навчання), містили запитання, що стосуються різних аспектів організації, доступності та якості вступної кампанії 2023 року. Запитання сформульовані таким чином, щоб зібрати максимально об'єктивну інформацію про думки та погляди респондентів.

Відбір респондентів. Опитування, проведене у третьому кварталі 2023 року, є традиційно загальнодержавним, проте, на відміну від попередніх двох анкетувань, не містило обмежень щодо кількості закладів освіти та респондентів. Взяти участь в дослідженні було запропоновано усім закладам вищої (разом із їхніми відокремленими структурними підрозділами – фаховими коледжами) та самостійним закладам фахової передвищої освіти, незалежно від типу та форми власності. При нормуванні відповідей було враховано регіональний розподіл закладів освіти (у тому числі переміщених), їхню спеціалізацію, а також обсяги контингенту (відповідні коефіцієнти).

Заклади освіти, фактичним місцезнаходженням яких є Донецька, Луганська, Херсонська області та АР Крим, участі в моніторингу не брали.

Макрорегіони, виділені в межах дослідження:

Захід: Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Рівненська, Тернопільська, Хмельницька, Чернівецька області;

Північ: м. Київ, Київська, Житомирська, Сумська, Чернігівська області;

Центр: Вінницька, Кіровоградська, Полтавська, Черкаська області;

Південь: Запорізька, Миколаївська, Одеська, Херсонська області;

Схід: Дніпропетровська, Донецька, Луганська, Харківська області.

Мета опитування – вивчення задоволеності вступників організацією вступної кампанії 2023 року та виявлення проблем, які виникали під час неї.

Аналіз масиву інформації, отриманої за результатами згаданого онлайн-опитування, дозволить не лише з'ясувати поточний рівень задоволеності вступників організацією процесу вступу, а й виявити сильні та слабкі сторони вступної кампанії в нинішніх умовах, а також (через розуміння потреб та очікувань вступників) адаптувати діяльність закладів освіти в частині організації вступної кампанії, що позитивно вплине на репутацію закладів освіти та вдосконалення стратегії набору вступників у майбутньому.

Участь у третьому кварталному опитуванні Служби взяли 25 407 респондентів, із них 5 190 педагогічних та науково-педагогічних працівників та 20 217 здобувачів фахової передвищої та вищої освіти, із них **більше 7,5 тисяч осіб – вступники 2023 року**. Саме про результати анкетування цієї категорії респондентів йтиметься далі.

Серед учасників нинішнього опитування, які цьогоріч вступали до закладів вищої та фахової передвищої освіти, більшість є здобувачами закладів Харківської та Дніпропетровської областей, а також північного регіону країни (м. Київ, Київська, Житомирська, Сумська, Чернігівська області). Меншість склали студенти із Запорізької, Миколаївської та Одеської областей:

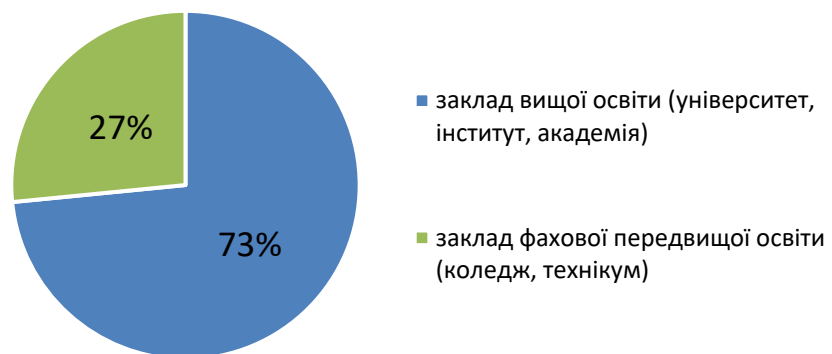

Розподіл учасників опитування за профілем навчання:

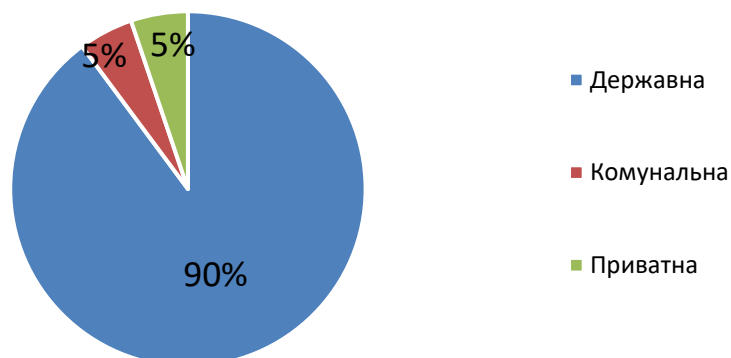
Галузь (профіль), за якою навчаються	Заклад вищої освіти	Заклад фахової передвищої освіти	Загалом
01 Освіта/Педагогіка	28,1%	4,0%	21,7%
02 Культура і мистецтво	4,5%	13,4%	6,8%
03 Гуманітарні науки	6,8%	0,4%	5,1%
04 Богослов'я	0,0%	0,1%	0,0%
05 Соціальні та поведінкові науки	4,2%	1,1%	3,4%
06 Журналістика	0,2%	0,1%	0,2%
07 Управління та адміністрування	5,9%	7,0%	6,2%
08 Право	10,2%	4,4%	8,6%
09 Біологія	2,0%	0,7%	1,7%
10 Природничі науки	2,0%	2,5%	2,1%
11 Математика та статистика	1,0%	2,4%	1,4%
12 Інформаційні технології	6,8%	14,7%	8,9%
13 Механічна інженерія	1,9%	9,0%	3,8%

14 Електрична інженерія	1,9%	1,4%	1,7%
16 Хімічна інженерія та біоінженерія	0,3%	0,3%	0,3%
17 Електроніка, автоматизація та електронні комунікації	2,3%	5,3%	3,1%
18 Виробництво та технології	1,8%	11,1%	4,2%
19 Архітектура та будівництво	2,7%	8,3%	4,2%
20 Аграрні науки та продовольство	1,9%	0,9%	1,7%
21 Ветеринарія	1,7%	0,1%	1,3%
22 Охорона здоров'я	4,2%	5,9%	4,6%
23 Соціальна робота	2,7%	0,9%	2,2%
24 Сфера обслуговування	1,2%	2,5%	1,6%
25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону	0,6%	0,2%	0,5%
26 Цивільна безпека	1,1%	0,2%	0,8%
27 Транспорт	1,4%	2,4%	1,7%
28 Публічне управління та адміністрування	1,1%	0,8%	1,0%
29 Міжнародні відносини	1,6%	0,2%	1,2%
Загальний підсумок	73,4%	26,6%	100,00%

Розподіл респондентів за типами закладів, до яких вони вступали у 2023 році

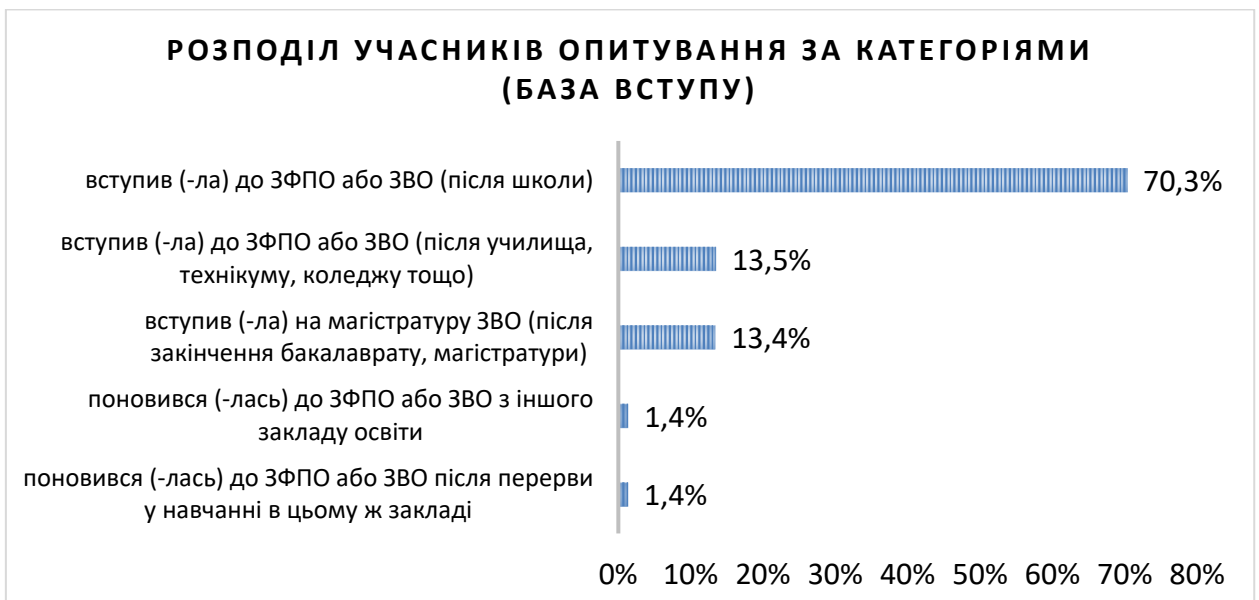
Розподіл респондентів за формою власності закладів

Більшість учасників опитування (76,9 %) із числа вступників цього року повідомили, що від початку війни перебувають в Україні. За кордоном заходиться 5,3 % учасників опитування з числа тих, хто брав участь у вступній кампанії 2023 року, а 17,8 % здобувачів освіти є внутрішньо переміщеними особами:

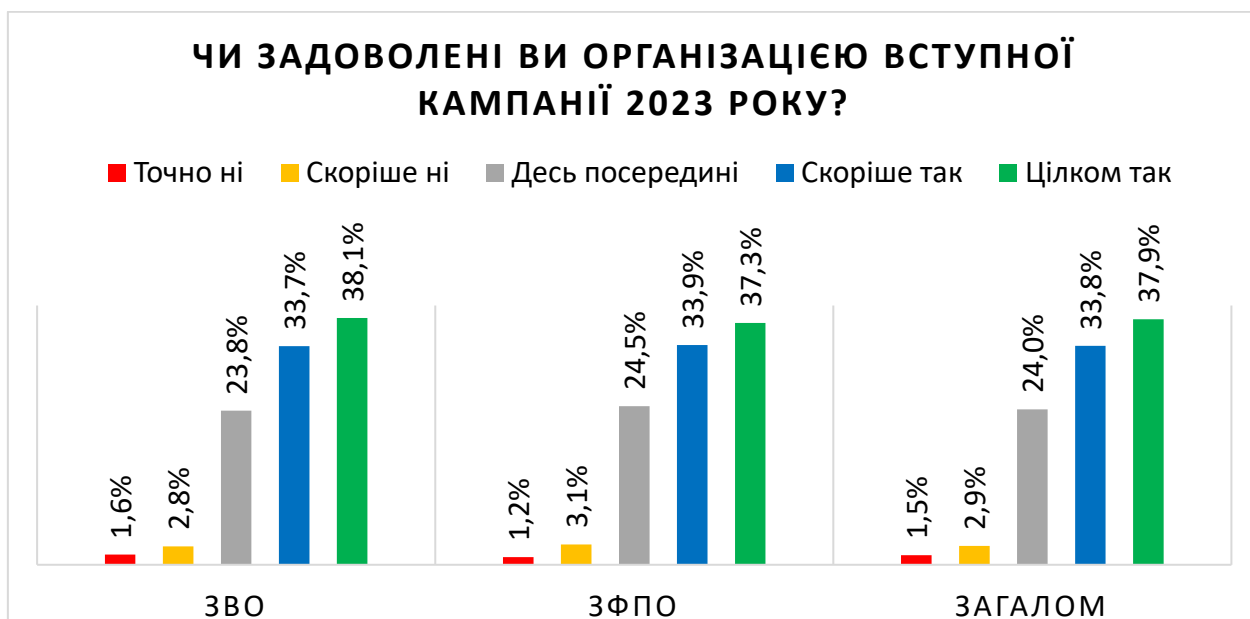

Дві третини респондентів (70,3 %) поінформували, що цьогоріч вступали до закладів фахової передвищої та вищої освіти на базі повної загальної середньої освіти, кожен сьомий з опитаних (13,5 %) – на базі освітнього ступеня, здобутого у закладах професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти. Така ж частка респондентів (13,4 %) вступили до магістратури закладу вищої освіти після здобуття ступеня бакалавра, магістра:

Серед осіб (2,8 % респондентів), які у період вступної кампанії 2023 року поновились до свого або іншого закладу фахової передвищої та вищої освіти після перерви у навчанні, кожен четвертий (24,3 %) має статус внутрішньо переміщеної особи, а кожен десятий (9,5 %) відновив навчання у вітчизняному закладі освіти, перебуваючи за кордоном.

Загалом, абсолютна більшість цьогорічних вступників (71,7 % респондентів) задоволені організацією вступної кампанії. Важливо, що думки респондентів про якість організації вступу як до закладів фахової передвищої, так і вищої освіти збігаються:

Серед факторів, які позитивно вплинули на рівень задоволеності вступників організацією вступної кампанії 2023 року, респонденти відзначили:

легкість та зручність відстеження рейтингових списків через відкриті онлайн ресурси;

механізм та інструментарій подачі заяв;

створення безпечних умов для проведення НМТ;

професійний рівень, злагодженість в роботі та soft skills працівників приймальних комісій.

Ми вирішили з'ясувати, наскільки комфортним було проходження вступниками етапів цьогорічної вступної кампанії. Із цією метою респондентам було запропоновано оцінити складність проходження їхнього шляху під час вступу та отримано наступні результати:

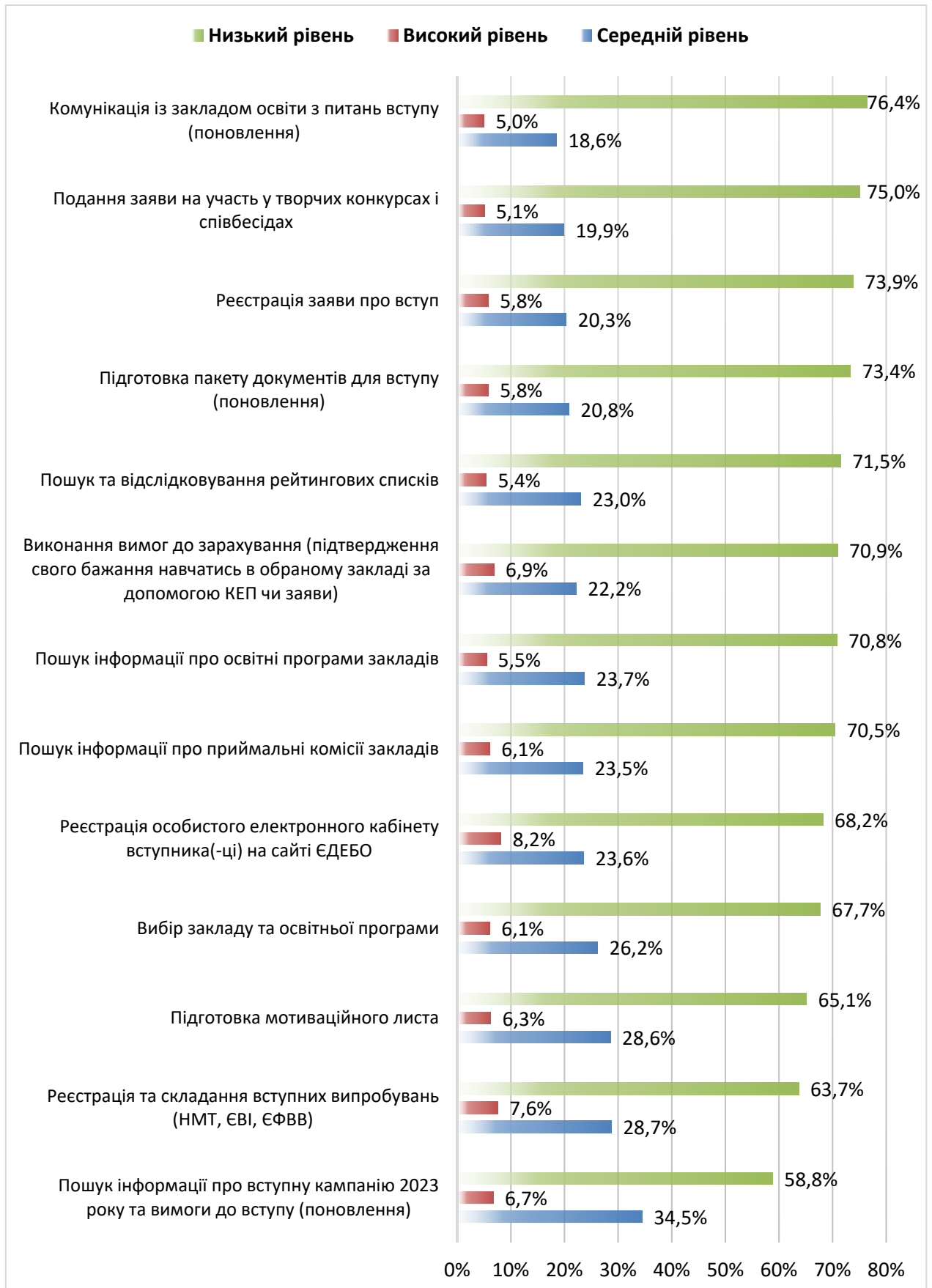
Показник (етап вступу)	Оцінка складності показника (частка респондентів, %)			
	Проблем не виникало	Були незначні складнощі, які я самостійно вирішив (-ла)	Занадто складно, довелось звертатись за роз'ясненнями та допомогою	Не стикався (-лась) з цим етапом
Реєстрація заяви про вступ	66,1%	18,2%	5,2%	10,5%
Комунікація із закладом освіти з	64,8%	15,7%	4,2%	15,3%

питань вступу (поновлення)				
Пошук інформації про освітні програми закладів	63,1%	21,1%	4,9%	10,9%
Підготовка пакету документів для вступу (поновлення)	62,8%	17,8%	5,1%	14,3%
Пошук та відслідковування рейтингових списків	62,7%	20,2%	4,8%	12,3%
Виконання вимог до зарахування (підтвердження свого бажання навчатись в обраному закладі за допомогою КЕП чи заяви)	62,6%	19,6%	6,1%	11,7%
Пошук інформації про приймальні комісії закладів	62,4%	20,8%	5,4%	11,4%
Реєстрація особистого електронного кабінету вступника(-ці) на сайті ЄДЕБО	60,6%	21,0%	7,3%	11,1%
Вибір закладу та освітньої програми	60,6%	23,5%	5,4%	10,5%
Підготовка мотиваційного листа	57,7%	25,3%	5,5%	11,5%
Реєстрація та складання вступних випробувань (НМТ, ЄВІ, ЄФВВ)	53,4%	24,1%	6,3%	16,2%
Подання заяви на участь у творчих конкурсах і співбесідах	52,8%	14,0%	3,6%	29,6%
Пошук інформації про вступну кампанію 2023 року та вимоги до вступу (поновлення)	51,7%	30,3%	5,9%	12,1%

Отже, найкомфортнішим та найлегшим, на думку вступників, було налагодження комунікації із закладом освіти (спілкування з працівниками приймальних комісій та керівництвом закладів), а більш складними – перші з етапів вступу (пошук загальної інформації та ознайомлення з процедурами й вимогами, реєстрація електронних кабінетів, складання вступних випробувань та підготовка мотиваційних листів, а також вибір закладу для навчання). І важливо, що саме після проходження згаданих етапів, отримання консультацій та детального ознайомлення з умовами та процедурами вступу (інструкціями), наступні кроки для вступників видаються більш легкими.

Результати оцінки (частка відповідей, %) респондентами рівня складності кожного з етапів вступної кампанії 2023 року наведено нижче:

Разом із тим, результати опитування свідчать про те, що кожен третій (30,3 %) із числа вступників стикався з тими чи іншими проблемними питаннями, які зрештою були вирішені, проте потребували уваги та витрат часу. Серед таких проблемних питань (найбільш масові):

технічні проблеми на всіх етапах вступу (реєстрація електронних кабінетів та допущення помилок під час реєстрації, збої системи під час складання НМТ, підтвердження вибору закладу освіти за допомогою накладення КЕП, проблеми з роботою сайтів та електронних ресурсів);

великі обсяги оприлюдненої інформації і, відповідно, складний пошук конкретних (простих для розуміння) відомостей про етапи вступної кампанії (велика кількість електронних ресурсів для вступника з різноманітною інформацією, вивчення та систематизація якої потребує додаткового часу). До цієї групи проблем можна віднести також складнощі, які виникають у вступників під час пошуку інформації на сайтах закладів (незрозумілий інтерфейс, велика кількість покликань, необхідність викачування файлів, застарілі або неактуальні дані тощо);

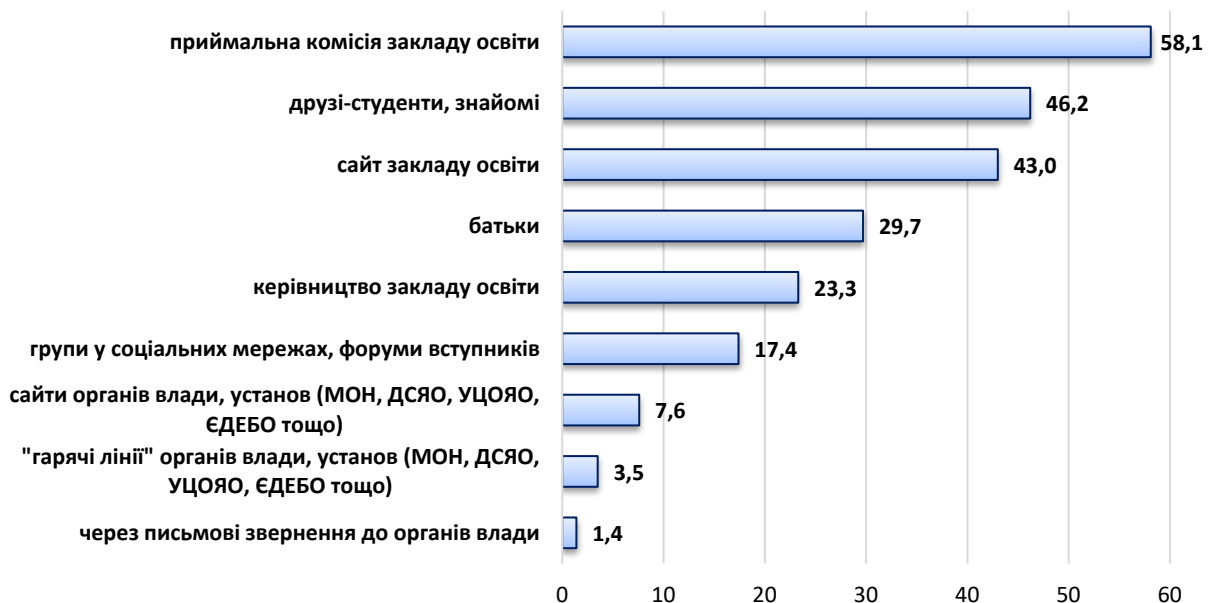
проблеми, які виникали при вступі осіб пільгових категорій та осіб з тимчасово окупованих територій;

тривалий час очікування або залишені без відповіді електронні звернення вступників до приймальних комісій (месенджери, електронна пошта);

час очікування та значне навантаження телефонних ліній ЄДЕБО, УЦОЯО, МОН, закладів освіти;

терміни оприлюднення інформації про перебіг вступної кампанії та відповідні зміни (у тому числі про перелік предметів на НМТ, рейтингові списки та списки осіб, рекомендованих до зарахування, зокрема за кошти фізичних та юридичних осіб).

Ми з'ясували, де респонденти шукали відповіді та до кого звертались по допомогу в разі виникнення проблемних ситуацій під час вступу:

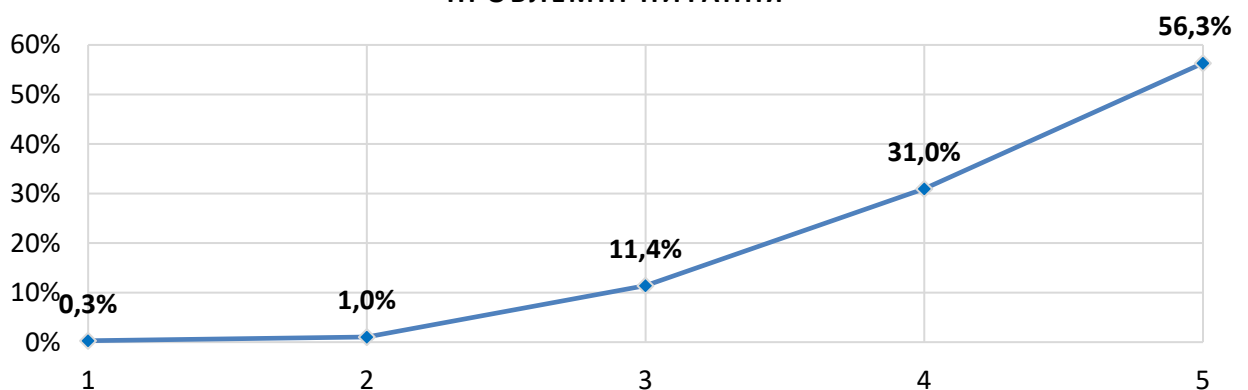
Таким чином, більшість питань, які виникали під час вступної кампанії, вирішувались позитивно завдяки якісній комунікації вступників з представниками приймальних комісій закладів фахової передвищої та вищої освіти. Також майбутні студенти знаходили підтримку серед друзів та знайомих, які мали досвід вступу у попередні роки.

Важливо, що сайти закладів освіти, незважаючи на деякі нарікання вступників на незручне розміщення інформації, також є досить популярними серед вступників та дозволяють успішно віднайти відповіді на ті чи інші питання – майже кожен другий респондент (43 %) вказав, що звертався до цього джерела інформації під час вирішення проблемних ситуацій. І такий результат цілком корелюється з даними Служби щодо стану оприлюднення на офіційних веб-сайтах закладів вищої освіти визначених законодавством документів та інформації. Так, під час формування та [оприлюднення переліку закладів вищої освіти за ступенями ризику](#), відстежено стрімку позитивну динаміку за одним із критеріїв – абсолютна більшість вишів на належному рівні забезпечили оприлюднення інформації для своєї цільової аудиторії (99% у 2022-му та 98% у 2023 роках).

Варто відзначити, що саме завдяки якісній роботі приймальних комісій та інформаційній діяльності закладів освіти, лише незначній кількості вступників довелось звертатись за допомогою у вирішенні проблем до органів влади та уповноважених установ.

Щодо питання **оперативності вирішення проблемних ситуацій** (оцінка за шкалою від 1 до 5, де 1 – питання досі не вирішене; 5 – вирішено дуже швидко), які виникали під час вступу, з'ясовано, що абсолютну їх більшість було вирішено у найкоротші терміни – про це зазначили 87,3 % респондентів:

НАСКІЛЬКИ ОПЕРАТИВНО ВСТУПНИКАМ ВДАЛОСЯ ВИРІШИТИ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ

Отже, результати опитування осіб, зарахованих на навчання до закладів фахової передвищої та вищої освіти у 2023 році, свідчать про високий рівень задоволеності вступників та, відповідно, якісну організацію закладами освіти процесу вступу і послуг, що надаються в рамках вступної кампанії.